

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ОБОРОТНІ АКТИВИ

Здійснюючи виробничо-господарську діяльність кожне підприємство повинно мати відповідний капітал, спрямований на формування оборотних активів, що вимагає визначення економічної сутності поняття «оборотні активи».

Незважаючи на наявність численних теоретичних розробок, проблеми дослідження економічної сутності оборотних активів залишаються фрагментарно вирішеними та потребують подальшого наукового обґрунтування. Розвиток знань стосовно оборотних активів неможливий без застосування категоріального апарату економічної теорії, фінансів підприємств, фінансового менеджменту.

Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу, або протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [7].

В економічній літературі існують різні підходи до визначення сутності оборотних активів. Окремі економісти спрощено трактують їх як «предмети праці», «матеріальні активи», «гроші, що обертаються». В науковій економічній термінології оборотні активи трактують як «сукупність оборотних фондів і фондів обігу, які використовують для фінансування поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі» [4].

Зокрема М.Д. Білик дає таке визначення: «оборотні активи виробничого підприємства – група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями». М.Д. Білик характеризує поняття валові оборотні активи «...весь обсяг оборотних активів незалежно від джерел фінансування» та чисті оборотні активи «...різниця між валовою сумою активів та загальною сумою поточних зобов'язань» [1].

В.М. Гриньова та В.О. Коюда трактують визначення оборотних активів як частини продуктивного капіталу, яка впродовж одного періоду виробництва втрачає свою стару споживну вартість, а її вартість повністю переноситься на вартість товару, що виготовляється і повні-

стю повертається до свого власника у грошовій формі після реалізації товару [3].

З визначення оборотних активів слідує неправомірність ототожнення понять «оборотні кошти» і «оборотні активи». Оборотні активи містять, на відміну від оборотних коштів, елемент короткострокові інвестиції. Крім цього, є суттєва відмінність. Оборотні (мобільні) активи, особливо запаси сировини, матеріалів, палива та інше споживають і витрачають у процесі виробництва, тобто переносять свою вартість на готову продукцію. Оборотні кошти, як найбільш ліквідні ресурси, «не витрачаються і не споживаються», тому що вони авансовані у виробництво.

Якщо б оборотні кошти споживали і витрачали, то після кожного циклу кругообігу діючому підприємству доводилось їх поповнювати як мінімум на обсяг використаних у процесі виробництва і реалізації продукції. В дійсності цього не відбувається, навпаки, після кожного циклу кругообігу, прибутково працююче підприємство отримує приріст до авансованої у обіг грошової суми.

Необхідно також відрізнити поняття «оборотні кошти» і «ресурси», оскільки оборотні кошти є лише однією зі складових ресурсів, які об'єднують кошти, запаси, можливості, джерела засобів.

Необхідно зазначити, що також можна зустріти в публікаціях трактування поняття «оборотні кошти» як позначення частини оборотних активів – грошових коштів. Але поняття «оборотні кошти» не можна використовувати в такому значенні, оскільки грошові кошти є лише однією з форм існування оборотних коштів. До оборотних активів включаються як матеріальні, так і грошові ресурси. Тому ототожнювати їх з грошовими коштами економічно не обґрунтовано.

Трактування, наведені у вітчизняній літературі, істотно відрізняються від тих, що наводяться в західних виданнях з фінансового менеджменту.

Водночас окремі автори західних видань працюючий капітал визначають як різницю між поточними активами і поточними пасивами, що характеризує ступінь ліквідності короткострокової фінансової діяльності. Перевищення поточних активів над короткостроковими зобов'язаннями розглядається як капітал, що перебуває в обігу.

Отже, поняття «оборотні активи» тісно пов'язане з поняттям «оборотний капітал», але вони не є тотожними. Початково оборотний капітал завжди виступає інвестицією, тобто джерелом утворення, однак ця інвестиція повинна бути десь розміщеною. Оборотні активи ві-

дображають характер розміщення інвестованого капіталу у процес господарської діяльності підприємства.

Узагальнення наведеного дає можливість стверджувати, що всебічне теоретичне дослідження категорії оборотних активів, правильне розуміння його сутності мають велике практичне значення.

Оборотні активи – це ті активи, без яких неможливе ведення господарської діяльності підприємства. Важливість ефективного управління оборотними активами важко переоцінити. Нестача оборотних активів може паралізувати діяльність підприємства або погіршити його ліквідність, а надлишок означатиме, що певна їх частина не працює і не приносить прибутку.

Таким чином, проаналізувавши погляди різних вчених на поняття «оборотні активи» та твердження П(С)БО 2 «Баланс», можна дійти до висновку, що під оборотними активами потрібно розуміти єдину сукупну масу вартості, яка обертається у процесі господарської діяльності підприємства у вигляді оборотного капіталу з метою отримання економічної вигоди.

Література:

1. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: навч. посібник / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
2. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: підручник / Є.Ф. Брігхем. – К., 2006. – 986 с.
3. Гриньова В.М. Фінанси підприємств: навч. посібник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда. – [2-ге вид.]. – К.: Знання-Прес, 2006. – 424 с.
4. Демченко Т.А. Оборотні активи та їх відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9. – С.179 – 184.
5. Копоруліна В. М. Українсько-російський економічний тлумачний словник / В.М. Копоруліна. – Х.: Факт, 2005. – 400 с.
6. Мочерний С. В. Основи економічних знань: підручник / С.В. Мочерний. – К.: Вид. центр «Академія», 2007. – 304 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=92&ArtID=15>

Науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С.І.